

Nr 189.

Av herr **Jönsson** i Fridhill, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående vissa ändringar i gällande bestämmelser för tobaksmonopolets inköp av inom landet odlad tobak.

I den diskussion, som föregick införandet av tobaksmonopolet i vårt land, framfördes ur olika utgångspunkter farhågor för att odlingen av tobak inom landet skulle komma i ogynnsammare läge och att i det förslag till förordning för statsmonopol å tobakstillverkningen, som riksdagen antog, dessa odlares intressen icke tillbörligt beaktats. Denna odling, som bedrivs i vårt lands södra kusttrakter, huvudsakligen av små jordägare eller arrendatorer, är förenad med ett tidsödande och krävande arbete och förutsätter för att den skall giva tillfredsställande resultat mer än andra växtodlingar en kraftigt gödslad sandjord med varmt läge. Den är synnerligen betydelsefull därför, att den giver arbetsinkomst åt barn och åldringar och kan därjämte under gynnsamma förhållanden lämna gott ekonomiskt resultat å för andra kulturväxter i allmänhet mindre lämpliga jordar. Ifrågavarande odling är dock mer än andra förbunden med så stora utgifter, att om den misslyckas eller priset på varan icke är tillfredsställande, kan densamma vålla stor förlust. Detta är så mycket värre därför, att det vanligen är folk i små ekonomiska förhållanden som bedriver densamma. Den allmänna depression som tidsförhållandena tillskapat och den konkurrens med utländska tobaksvaror som nu mer än någonsin hotar, gör det synnerligen angeläget att statsmakterna ägna sin uppmärksamhet även åt denna odling.

Odlarnes antal har under senaste åren varit:

1915	2,267	med en odling av 423,83 hektar.
1916	2,037	” ” ” ” 389,52 ”
1917	1,487	” ” ” ” 282,77 ”
1918	1,779	” ” ” ” 330,61 ”
1919	1,605	” ” ” ” 324,05 ”

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 69 häft. (Nr 189—191.) 1

Härav kommer på Kristianstads län under sistnämnda år 1,191 odlare med 203 hektar och på Malmöhus län 390 odlare med 57 hektar under det att enstaka odlare förekommit i några övriga län, tillsammans 24 med något över 63 hektar.

Det är sålunda tendenser som tyda på tillbakagång av denna odling. Vore det så, att även tobaksförbrukningen inom landet minskades i motsvarande grad, vore det ej mycket att säga härom, men nu är förhållandet det motsatta och vår import ökas även på detta område i oroväckande grad. Även om våra klimatiska förhållanden lägga hinder i vägen för produktion av sådana kvalitéter som kunna tävla med mera gynnsamt belägna länders tobaksodling, så bör det likväl vara av intresse att under rådande förhållanden denna odling kan ske under betingelser, som gör densamma räntabel, och uppehålls samt även utvidgas.

Om det sålunda brister något i nuvarande bestämmelser i Kungl. Maj:ts förordning angående statsmonopolet och gällande instruktion för inköp av råttobak, bör förändring åstadkommas för att icke detta skall vara en bidragande orsak till att minska intresset och möjligheterna för ifrågavarande odling. Från odlarne har uttalats vissa önskemål i här berörda avseende, som jag tillåter mig föra fram för riksdagens prövning.

Sålunda har framhållits, att då denna odling kräver så kostbara förarbeten och anskaffning av gödning, böra odlarne hava full klarhet ifråga om det pris som för året är avsett att betalas i god tid före sättningen, dock senast den 1 april. Detta är ju vad som tillämpas vid sockerbetsodlingen och för vilken omkostnader och förarbeten icke äro jämförliga. Häremot torde invändas, att råttobakspriset ovillkorligen måste lämpas efter kvalitén, men då priset, som nu sker, reduceras starkt mellan extra prima och sekunda vara, kan tydligen i sådant hänseende normerande bestämmelser göras. För monopolet kan visserligen en så tidig utfästelse medföra viss ekonomisk risk, men i betraktande av att vad som utbetalas för inom landet producerad råttobak utgör endast en ringa del av inköpskostnaderna, torde ett prisfall på utländsk vara icke medföra alltför allvarliga förluster.

I förenämnda kungl. förordning förekommer icke stadgande om skyldighet för monopolet att köpa inom landet odlad tobak av godkänd kvalitet. Visserligen torde det icke hava förekommit, att monopolet nekat mottaga anmäld vara, men en dylik bestämmelse skänker en viss trygghet hos odlaren. Skulle särskilda förhållanden föranleda att för något år antingen inskränka eller inställa ifrågavarande inköp, torde tillkännagivande härom ske före den 1 april.

Likaså anses nödvändigt, att emottagningen av tobak är avslutad före den 1 december. Genom senare leveranser försämras kvalitén avsevärt och

det förtjänar anmärkas att före monopolets tillkomst plögade tobaken så gott som undantagslöst vara levererad till uppköparne före den 1 november.

För ernående av ett så långt möjligt jämförligt och enhetligt pris anses därjämte erforderligt att Malmöhus, Kristianstads och Blekinge län sammanslås till ett prissättningsdistrikt.

Med nu rådande system kan det inträffa att odlare i sydligaste delen av Kristianstads län boende intill gränsen av Malmöhus län erhålla andra priser för sin vara än de på andra sidan gränsen bosatta.

I § 13 av berörda förordning stadgas, att prisenämnden skall bestå av en av Kungl. Maj:t utsedd ordförande samt fyra ledamöter, därav två skola företråda odlarnes intressen och två utses av monopolets utövare. För att icke någon skytt av misstroende skall falla på ordföranden, som ju har utslagsröst, har framhållits, att denne gemensamt borde utses av ledamöterna.

På grund av vad sålunda anförts hemställles,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville an-
hålla om sådana ändringar i Kungl. Maj:ts förordning
angående tobaksmonopolet i riket av den 15 december
1914 och utfärdad instruktion för prisenämnden för inköp
av inom riket odlad tobak;

att prissättning på tobak skall ske före den 1 april
varje år;

att monopolbolaget förpliktigas att inköpa all inom
riket odlad tobak för vars odling godkänd utfästelse
blivit gjord i enlighet med § 10 i nämnda förordning,
såvida icke annorlunda tillkännagivits före 1 april;

att bolaget förpliktigas att årligen före den 1 december
mottaga leveransduglig tobak;

att Kristianstads, Malmöhus och Blekinge län böra
utgöra ett prissättningsdistrikt samt

att ordföranden i den § 13 i förenämnda förordning
omförmälda prisenämnd utses gemensamt av ledamöterna
i densamma.

Stockholm den 21 januari 1921.

Sven Jönsson.

